UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

4 päivänä maaliskuuta 2010 *

Asiassa C-38/06,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 24.1.2006,

Euroopan komissio, asiamiehinään G. Wilms ja M. Afonso, prosessiosoite Luxemburgissa, ja

kantajana,

vastaan

Portugalin tasavalta, asiamiehinään L. Inez Fernandes, Â. Seiça Neves, J. Gomes ja C. Guerra Santos,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.

jota tukevat

Tanskan kuningaskunta, asiamiehenään J. Molde,

Helleenien tasavalta, asiamiehinään E.–M. Mamouna ja K. Boskovits, prosessiosoite Luxemburgissa,

Italian tasavalta, asiamiehenään I. Bruni, avustajanaan avvocato dello Stato G. De Bellis, prosessiosoite Luxemburgissa, ja

Suomen tasavalta, asiamiehenään A. Guimaraes-Purokoski,

väliintulijoina,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit E. Levits, A. Borg Barthet (esittelevä tuomari), M. Ilešič ja M. Safjan,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 13.1.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan komissio vaatii kanteellaan unionin tuomioistuinta toteamaan, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom soveltamisesta 29.5.1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1552/89 (EYVL L 155, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 8.7.1996 annetulla neuvoston asetuksella (Euratom, EY) N:o 1355/96 (EYVL L 175, s. 3; jäljempänä asetus N:o 1552/89), 2 ja 9–11 artiklan mukaisia velvoitteitaan aikavälillä 1.1.1998–30.5.2000 sekä yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 94/728/EY, Euratom soveltamisesta 22.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 (EYVL L 130, s. 1) samojen artiklojen mukaisia velvoitteitaan 31.5.2000 alkaen, koska se ei ole todennut ja suorittanut komissiolle ajanjaksolla 1.1.1998–31.12.2002 tapahtuneiden nimenomaan sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen tarvikkeiden ja tavaroiden tuontien perusteella suoritettavia omia varoja ja koska se on kieltäytynyt maksamasta vastaavia viivästyskorkoja.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Yhteisöjen omista varoista 24.6.1988 tehdyn neuvoston päätöksen 88/376/ETY, Euratom (EYVL L 185, s. 24) ja Euroopan yhteisöjen omista varoista 31.10.1994 tehdyn neuvoston päätöksen 94/728/EY, Euratom (EYVL L 293, s. 9) 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Yhteisöjen talousarvioon otettavia omia varoja ovat tulot, jotka kertyvät

– –

b) yhteisestä tullitariffista ja muista tulleista kertyvistä maksuista, jotka yhteisöjen toimielimet ovat vahvistaneet tai vahvistavat muiden kuin jäsenvaltioiden kanssa käytävälle kaupalle, sekä Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden tullimaksuista

– –.”

3 Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1; jäljempänä yhteisön tullikoodeksi) 20 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tullien, jotka lain mukaan kannetaan tullivelan syntyessä, on perustuttava Euroopan yhteisöjen tullitariffiin.

– –

3. Euroopan yhteisöjen tullitariffi käsittää:

a) yhdistetyn tavaranimikkeistön

– –

c) yhdistetyssä nimikkeistössä tarkoitettuihin tavaroihin tavallisesti sovellettavat maksut ja muut veloitusperusteet kannettaessa:

– tulleja

– –

d) yhteisön tiettyjen maiden tai maiden ryhmien kanssa tekemiin tullietuuskohteluun oikeuttaviin sopimuksiin sisältyvät tullietuustoimenpiteet;

e) yhteisön yksipuoliset tiettyjä maita, maiden ryhmiä tai alueita koskevat tullietuustoimenpiteet;

f) yksipuoliset suspensiotoimenpiteet, jotka koskevat alennuksen tai vapautuksen myöntämistä tiettyihin tavaroihin sovellettavista tuontitulleista;

g) muut tariffitoimenpiteet, joista säädetään muussa yhteisön lainsäädännössä.

– –”

4 Yhteisön tullikoodeksin 217 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tulliviranomaisten on laskettava jokainen tullivelasta johtuva tuonti- tai vientitullien määrä, jäljempänä ’tullien määrä’, heti, kun niillä on käytettävissään tarvittavat

tiedot, ja kirjattava nämä määrät tilikirjoihin tai muulle vastaavalle tietovälineelle (tileihin kirjaaminen).

– –”

5 Siltä osin kuin on kyse yhteisöjen omien varojen asettamisesta komission käyttöön, Euroopan unionin neuvosto antoi asetuksen N:o 1552/89, jota sovelletaan käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä olevaan ajanjaksoon 30.5.2000 saakka. Kyseinen asetus korvattiin 31.5.2000 alkaen asetuksella N:o 1150/2000, jolla asetus N:o 1552/89 kodifioidaan sen sisältöä muuttamatta.

6 Asetuksen N:o 1552/89 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovellettaessa yhteisöille kuuluvaa maksua päätöksen 88/376/ETY, Euratom 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuista omista varoista pidetään todettuna, kun tullilainsäädännössä säädetyt edellytykset maksun määrän merkitsemisestä kirjanpitoon ja sen tiedoksiannosta maksuvelvolliselle on täytetty.

1 a. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun toteamisen päivämäärä on tullilainsäädännössä säädetyn kirjanpitoon merkitsemisen päivämäärä.

– –”

7 Tämän asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kunkin jäsenvaltion on hyvitettävä omat varat 10 artiklassa määriteltyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti tilille, joka on avattu tätä tarkoitusta varten komission nimissä kyseisen jäsenvaltion valtionvarainhallinnossa tai sen nimeämässä laitoksessa.

Tämän tilin pitäminen on maksutonta.”

8 Mainitun asetuksen 10 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sen jälkeen, kun päätöksen 88/376/ETY, Euratom 2 artiklan 1 kohdan a ja b [ala]kohdassa tarkoitetuista omista varoista on vähennetty kymmenen prosenttia perimiskuluihin mainitun päätöksen 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ne tuloutetaan viimeistään sitä kuukautta, jona maksu on tämän asetuksen 2 artiklan mukaisesti todettu, seuraavan toisen kuukauden 19 päivää seuraavana ensimmäisenä työpäivänä.

_ _”

9 Asetuksen N:o 1552/89 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Asianomaisen jäsenvaltion on maksettava kaikista 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle tilille tehtävien tuloutusten viivästyksistä korkoa, jonka korkokanta on kyseisen

jäsenvaltion rahamarkkinoilla eräpäivänä lyhyen aikavälin rahoitukseen sovellettava korkokanta kahdella [prosenttiyksiköllä] korotettuna. Korkokantaan lisätään 0,25 [prosenttiyksikköä] kutakin viivästyskuukautta kohden. Korotettua korkokantaa sovelletaan koko viivästyksen ajalta."

10 Asetuksen N:o 1150/2000 22 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Kumotaan asetus (ETY, Euratom) N:o 1552/89.

Viittauksia kumottuun asetukseen pidetään viittauksina tähän asetukseen liitteen A osan vastaavuustaulukon mukaisesti."

11 Näin ollen asetusten N:o 1552/89 ja N:o 1150/2000 2 ja 9–11 artikla ovat olennaiselta sisällöltään keskenään identtiset, vaikka toisessa viitataan päätökseen 88/376 ja toisessa päätökseen 94/728.

12 Asetuksen N:o 1150/2000 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu 10 prosentin määrä on korotettu 25 prosenttiin Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä 29.9.2000 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2000/597/EY, Euratom (EYVL L 253, s. 42).

13 Mainitun päätöksen ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Berliinissä 24 ja 25 päivänä maaliskuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto sopi muun muassa, että yhteisöjen omien varojen järjestelmän olisi oltava oikeudenmukainen, avoin, kustannustehokas ja yksinkertainen ja perustuttava sellaisiin kriteereihin, joista käy parhaiten ilmi kunkin jäsenvaltion kyky osallistua rahoitukseen.”

14 Tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tuontitullien suspendoimisesta 21.1.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 150/2003 (EYVL L 25, s. 1) – joka on annettu EY 26 artiklan perusteella – johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden sotilassalaisuuksien suojaamiseksi on luotava erityiset hallinnolliset menettelyt tullisuspension myöntämiseksi. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antama selvitys, jonka asevoimille aseet tai puolustustarvikkeet on tarkoitettu, olisi asianmukainen takuu siitä, että vaaditut edellytykset täyttyvät, ja sitä voitaisiin käyttää myös tullikoodeksissa vaadittuna tulliselvityksenä. Selvitys olisi annettava todistuksen muotoisena. On aiheellista määritellä todistuksissa käytettävä kaava ja sallia myös automaattisten tietojenkäsittelytekniikoiden käyttö selvityksessä.”

15 Tämän asetuksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tällä asetuksella vahvistetaan edellytykset jäsenvaltioiden sotilaallisesta puolustuksesta vastaavien viranomaisten toimesta tai nimissä kolmansista maista maahan tuotujen tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tuontitullien yksipuoliselle suspendoinnille.”

16 Mainitun asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, todistus ja maahantuodut tavarat voidaan sotilaallisista salassapitosyistä toimittaa tuontijäsenvaltion tätä varten nimeämille muille viranomaisille. Tällöin todistuksen antaneen toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä ennen kunkin vuoden tammikuun 31 ja heinäkuun 31 päivää kyseisiä maahantuotuja tavaroita koskeva yhteenveto saman jäsenvaltion tulliviranomaisille. Yhteenvedon on koskettava sen toimittamista välittömästi edeltävää kuuden kuukauden ajanjaksoa. Yhteenvedossa on mainittava todistusten lukumäärä ja myöntämispäivä sekä todistusten nojalla maahantuotujen hyödykkeiden tuontipäivä, kokonaisarvo ja bruttopaino.”

17 Asetusta N:o 150/2003 sovelletaan sen 8 artiklan mukaan 1.1.2003 alkaen.

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

18 Komissio ilmoitti Portugalin tasavallalle 21.12.2001 päivätyllä virallisella huomautuksella, joka liittyi jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaan menettelyyn nro 1990/2039, että tämä oli jättänyt noudattamatta velvoitteitaan, koska se oli vapauttanut sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen tavaroiden tuonnit unionin säännöstössä säädetyistä tulleista.

19 Komissio vaati toisessa, 20.12.2001 päivätyssä kirjeessä Portugalin tasavaltaa suorittamaan niiden tuontitullien laskennan, joiden osalta se katsoi tämän jäsenvaltion

olevan kyseisten tuontien perusteella maksuvelvollinen, ja asettamaan nämä varat komission käyttöön viimeistään 31.3.2002, joka oli päivämäärä, josta alkaen varojen määrään lisättäisiin asetuksen N:o 1150/2000 11 artiklassa säädetyt viivästyskorot.

20 Sen jälkeen, kun komissio oli saanut tietoonsa Portugalin tasavallan 2.7.2002 päivätyn vastauksen, jossa tämä väitti, että kyseiset tuonnit ovat tullittomia sillä perusteella, että ne oli tarkoitettu yksinomaan sotilaalliseen käyttöön, ja että tämä tullittomuus oli ollut välttämätön tämän jäsenvaltion keskeisten turvallisuusetujen turvaamiseksi EY 296 artiklan mukaisesti, komissio vaati 24.3.2003 päivätyllä kirjeellään uudestaan Portugalin tasavaltaa asettamaan sen käyttöön kaikkien niiden tullien yhteismäärän, joiden maksamiseen se katsoi tämän jäsenvaltion olevan vuosina 1998–2002 suoritettujen puolustustarvikkeiden tuontien perusteella velvollinen, sekä viivästyskorkojen laskemisessa tarvittavat kirjanpitotiedot.

21 Komissio kehotti Portugalin tasavaltaa uudelleen 17.10.2003 päivätyllä virallisella huomautuksella suorittamaan viipymättä tarpeelliset laskutoimitukset maksamatta olevien omien varojen määrittämiseksi, asettamaan kyseiset varat komission käyttöön ja maksamaan viivästyskorkoa asetuksen N:o 1150/2000 11 artiklan mukaisesti.

22 Komissio osoitti Portugalin tasavallalle 18.10.2004 perustellun lausunnon, koska se ei ollut tyytyväinen tämän jäsenvaltion 9.1.2004 päivättyyn vastaukseen, ja kehotti tätä toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet kyseisen lausunnon noudattamiseksi kahden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta.

23 Portugalin tasavalta osoitti 6.10.2004 komissiolle täydentävän vastauskirjeen 17.10.2003 päivättyyn viralliseen huomautukseen.

24 Koska Portugalin tasavalta ei lopulta vastannut mainittuun perusteltuun lausuntoon eikä suorittanut kyseisiä omia varoja ja vaadittuja korkoja, komissio nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

25 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti hyväksyi 24.5.2006 antamallaan määräyksellä Tanskan kuningaskunnan, Helleenien tasavallan, Italian tasavallan ja Suomen tasavallan väliintulijoiksi tukemaan Portugalin tasavallan vaatimuksia.

Kanne

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

26 Portugalin tasavalta katsoo, ettei käsiteltävänä olevaa kannetta voida ottaa tutkittavaksi. Tämän jäsenvaltion mukaan kannekirjelmän tekstistä ilmenee selvästi, että komissio vaatii, että sille suoritetaan omat varat, joista se tietää, ettei niitä ole todettu, kirjattu tileihin, ilmoitettu eikä luonnollisesti myöskään peritty.

27 Niinpä on niin, että kun komissio vaatii, että Portugalin tasavallan todetaan jättäneen noudattamatta tiettyjä unionin oikeuteen perustuvia velvoitteitaan, tämä toimielin vaatii todellisuudessa, että mainittu jäsenvaltio velvoitetaan korvaamaan vahinko, jonka komission väitetään kärsineen siksi, että Portugalin tasavalta ei ole suorittanut kannekirjelmässä tarkoitettujen tullisaatavien perintää, mikä olisi ollut virheellistä.

28 Portugalin tasavallan mukaan tämä eroavuus oikeusriidan kohteen ja vaatimuksen välillä ei ole työjärjestyksen 38 artiklan 1 kohdan määräysten, joissa edellytetään, että oikeusriidan kohteen on vastattava esitettyjä vaatimuksia, mukainen.

29 Komissio katsoo, että Portugalin tasavallan esittämä oikeudenkäyntiväite on täysin perusteeton.

30 Komission mukaan ensinnäkin ne määrät, jotka Portugalin tasavalta on velvollinen suorittamaan unionin omina varoina, ovat niitä, jotka tämän jäsenvaltion olisi pitänyt periä ja tilittää unionille unionin oikeuden mukaisten velvoitteidensa perusteella. Mainittujen velvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kysymys on EY:n perustamissopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskeva kysymys, joka kuuluu unionin tuomioistuimen toimivaltaan EY 220 artiklan perusteella ja jonka osalta EY 226 artiklassa määrätään erityisestä kanteesta ja erityisestä menettelystä, joita koskevia menettelysääntöjä komission on noudatettava saattaessaan asian vireille. Unionin tuomioistuimen toimivalta on siten komission mielestä kiistaton.

31 Toiseksi komissio täsmentää, että oikeusriidan kohteen ja sen vaatimusten välillä ei ole mitään eroavuutta. Komission nostamaa kannetta säännellään EY 226 artiklassa,

sen kohteena on komission riita Portugalin tasavallan kanssa, ja kanteella vaaditaan sen toteamista, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut unionin oikeuteen perustuvia velvoitteitaan.

32 Kolmanneksi komissio katsoo vielä, että se Portugalin tasavallan väite, jonka mukaan kannetta ei voida ottaa tutkittavaksi sillä perusteella, että asiassa annettavan tuomion täytäntöönpanon tarkoittamiin toimenpiteisiin ryhtyminen on käytännössä mahdotonta, on hylättävä. Joka tapauksessa on selvää, että niin aineelliset kuin oikeudellisetkaan vaikeudet, joita Portugalin tasavalta voi kohdata, kun se ryhtyy tämän tuomion täytäntöönpanotoimiin, eivät voi missään tilanteessa olla esteenä komission sitä vastaan nostaman jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen tutkittavaksi ottamiselle.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

33 On todettava, että komissio pyrkii käsiteltävänä olevalla kanteella sen toteamiseen, ettei asetusten N:o 1552/89 ja N:o 1150/2000 2 ja 9–11 artiklaa ole noudatettu.

34 Lisäksi komission kanteen sisällöstä ilmenee, että se vaatii kanteellaan vain väitetyn velvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamista eikä sitä, että unionin tuomioistuin velvoittaisi mainitun jäsenvaltion toteuttamaan tietyt toimenpiteet.

35 Riidan kohteen ja komission esittämien vaatimusten välillä ei ole siten mitään eroavuutta.

36 Näin ollen komission kanne on otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

37 Komissio väittää, että Portugalin tasavalta vetoaa virheellisesti EY 296 artiklaan perusteena sen kieltäytymiselle maksamasta tulleja kyseisistä tuonneista, koska tullien kantaminen ei vaaranna kyseisen jäsenvaltion keskeisiä turvallisuusetuja.

38 EY 296 artiklan soveltamisen osalta komissio arvioi, että Portugalin tasavalta voi vapauttaa tulleista nimenomaan sotilaalliseen käyttöön tarkoitetut tavarat vain, jos tämän artiklan soveltamisen edellytykset täyttyvät ja jos se tapahtuu niissä rajoissa, jotka neuvosto EY 26 artiklan nojalla antamillaan säännöksillä asettaa tällaisille vapautuksille.

39 Komission mukaan asetus N:o 150/2003 sisältää lisäksi vastaavan ajatuksen, koska ne tavarat, joiden tullittomuudesta tässä asetuksessa säädetään, vapautetaan tulleista vain, jos tietyt edellytykset täyttyvät.

40 Komissio katsoo, että asiassa C-414/97, komissio vastaan Espanja, 16.9.1999 annetusta tuomiosta (Kok., s. I-5585), joka koskee vapautuksia arvonlisäverosta, ilmenee, että perustamissopimuksesta hyväksyttyjä poikkeuksia, joista on määrätty erityisesti EY 296 artiklassa, on tulkittava suppeasti. Komission mukaan kyseisen jäsenvaltion

on osoitettava, että vapautus, jonka soveltamista se vaatii, ei ylitä sitä, mitä tässä artiklassa on määrätty, ja että poikkeukselliset olosuhteet oikeuttavat tarpeen poiketa yhteistä tullitariffia koskevista säännöksistä. Näitä unionin tuomioistuimen esittämiä arvonlisäverotusta koskevia seikkoja voidaan komission mukaan soveltaa myös omia varoja koskevaan asiaan.

41 Lisäksi komissio kiistää Portugalin tasavallan väitteet, jotka liittyvät maahantuotavan puolustusmateriaalin kallistumiseen tai sen asevoimien ylläpitämiseen ja modernisoimiseen käytettävien taloudellisten resurssien optimoimiseen. Komission mukaan tämä jäsenvaltio ei esitä todisteena mitään lukuja, joiden perusteella sen puolustautumiskyvyn voitaisiin päätellä olevan vaarassa.

42 Komissio katsoo sotilassalaisuuksien suojaamisen, johon Portugalin tasavalta on vedonnut kolmansista valtioista tuodun puolustusmateriaalin tullittomuuden oikeuttamiseksi, osalta, että sotilassalaisuuksien suojaaminen koskee vain tuontitavaroiden valvontaan liittyviä yksityiskohtaisia sääntöjä eikä saata kyseenalaiseksi velvoitetta suorittaa unionin säännöstössä säädetyt tullit.

43 Niinpä komissio katsoo, että Portugalin tasavalta voi ryhtyä hallintonsa sisäisiin järjestäytymistoimiin, joilla taataan tavoiteltu luottamuksellisuus. Tätä lähestymistapaa tukee lisäksi asetus N:o 150/2003, jossa otetaan huomioon jäsenvaltioiden sotilassalaisuuksien suojaaminen.

44 Komissio esittää Portugalin tasavallan vetoaman sotilassalaisuuksien suojan osalta epäilyksiä vedotun perusteen vilpittömyydestä. Suuri määrä tämän jäsenvaltion sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen tavaroiden tuontiin liittyviä tietoja, jotka ovat sisällöltään huomattavasti unionille maksettavien tullien suorittamisen edellyttämiä tietoja yksityiskohtaisempia, on kirjattu Yhdistyneiden Kansakuntien ylläpitämään tavanomaisten aseiden rekisteriin, johon Portugalin tasavalta toimittaa vuosittaisen

yhteenvedon tärkeimmistä sen suorittamista tavanomaisten aseiden tuonneista, ja ne mainitaan tärkeimpien vientivaltioiden julkaisemissa aseiden ja muiden puolustustarvikkeiden kauppaa koskevissa kertomuksissa, joten kaikki nämä tiedot ovat yleisön helposti saatavissa.

45 Siltä osin kuin kyse on komission kanteen johdonmukaisuudesta suhteessa asetuksen N:o 150/2003 antamiseen, komissio kiistää Portugalin tasavallan moitteet siitä, ettei sen kanne olisi johdonmukainen tämän asetuksen sisältöön nähden.

46 Komissio huomauttaa, että sen pääasiallisena tehtävänä on EY 211 artiklan mukaan valvoa unionin oikeuden oikeaa soveltamista ja että se, että se ottaa huomioon jäsenvaltioiden ja unionin intressit, kun se käyttää aloiteoikeuttaan lainsäädäntöasioissa näitä intressejä paremmin vastaavan lainsäädännön säätämiseksi, ei vapauta jäsenvaltioita velvoitteista, jotka perustuvat ennen tämän uuden lainsäädännön käyttöönottoa voimassa olleeseen unionin oikeuteen, kuten esillä olevassa asiassa asetukseen N:o 150/2003, eikä poista komissiolta sille EY 211 artiklan perusteella kuuluvia tehtäviä.

47 Komissio katsoo luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden osalta, että se on jo ottanut huomioon nämä periaatteet, kun se on vaatinut maksamatta olevia tulleja vain ajalta 1.1.1998–31.12.2002, vaikka rikkominen koskee todellisuudessa paljon pidempää ajanjaksoa.

48 Portugalin tasavalta katsoo, että EY 296 artikla merkitsee yleistä poikkeusta kaikista muista perustamissopimuksen määräyksistä ja sitä rajoitetaan pelkästään neuvoston EY 298 artiklan ensimmäisen alakohdan perusteella 15.4.1958 tekemässä päätöksessä 255/58 vahvistetussa luettelossa ilmaistulla aseiden luetteloinnilla ja järjestelyllä, joka mahdollistaa sen, että komissio tai mikä tahansa jäsenvaltio voi saattaa asian EY 298 artiklan toisen alakohdan perusteella suoraan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos EY 296 artiklassa tarkoitettua poikkeamismahdollisuutta arvioidaan käytettävän väärin.

49 Portugalin tasavalta katsoo, että jäsenvaltioilla on näistä edellytyksistä huolimatta harkintavaltaa sellaisten toimien määrittämisessä, joilla vahingoitetaan niiden keskeisiä turvallisuusetuja. Tämä jäsenvaltioiden valta ryhtyä yksipuolisesti toimiin, joilla poiketaan perustamissopimuksen määräyksistä, voidaan oikeuttaa jäsenvaltioiden itsemääräämisoikeuden kunnioittamista, alueellista koskemattomuutta ja puolustusta koskevilla seikoilla. Unionin toimielinten välinen tasapaino edellyttää lisäksi sitä, että jokainen jäsenvaltio on vastuussa sellaisten toimien määrittämisestä, joita se pitää tarpeellisena sen keskeisten turvallisuusetujen suojaamisessa.

50 Portugalin tasavallan mukaan tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Espanja suorittama tarkastelu koskee sitä, voidaanko jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17.5.1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1) säännöksiä soveltaa, kun otetaan huomioon EY 296 artikla.

51 Portugalin tasavalta puolestaan perustaa EY 296 artiklan tulkintaa koskevat näkemyksensä asiassa T-26/01, Fiocchi munizioni vastaan komissio, 30.9.2003 annettuun tuomioon (Kok., s. II-3951), jonka 58 kohdassa todetaan, että EY 296 artiklalla on siinä tarkoitetun toiminnan osalta ja siinä määrätyin edellytyksin yleinen soveltamisala, joka on omiaan vaikuttamaan perustamissopimuksen kaikkiin yleisesti sovellettaviin määräyksiin. Lisäksi tästä tuomiosta ilmenee, että EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdassa annetaan jäsenvaltioille poikkeuksellisen laaja harkintavalta arvioida niitä tarpeita, jotka liittyvät kyseiseen turvaamiseen.

52 Portugalin tasavalta korostaa komission kanteen johdonmukaisuuden osalta uudelleen sitä, että komissio jätti jo 1988 lainsäädäntöehdotuksen, joka johti asetuksen N:o 150/2003 antamiseen. Niinpä nyt käsiteltävänä olevan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen kohde ei ole johdonmukainen sen roolin kanssa, joka komissiolla oli tämän asetuksen, jossa lisäksi vahvistetaan päätöksellä 255/58 vahvistettua luetteloa laajempi luettelo tulleista vapautetuista puolustusmateriaaleista, antamisessa.

53 Portugalin tasavalta lisää, että komissio ei ole vuosien aikana reagoinut tämän jäsenvaltion ja monien muiden jäsenvaltioiden käytäntöön vapauttaa sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen tavaroiden maahantuonnit tulleista. Tästä syystä sekä komission 1988 esittämä ehdotus aseiden ja puolustustarvikkeiden tuontitullien suspendoimisesta annettavaksi neuvoston asetukseksi että 14 vuotta, joka on tämän ehdotuksen tekemisen ja asetuksen N:o 150/2003 antamisen välinen aika, jatkunut komission reagoimattomuus muodostivat perusteen jäsenvaltioiden perustellulle luottamukselle, jonka perusteella ne voivat katsoa, että komissio hyväksyi hiljaisesti niiden käytännön ja piti sitä unionin oikeuden mukaisena.

54 Asetuksen N:o 150/2003 johdanto-osan toisen perustelukappaleen mukaan ”on koko yhteisön edun mukaista, että jäsenvaltiot pystyvät hankkimaan asevoimilleen teknologialtaan pisimmälle kehitettyjä ja sopivimpia aseita ja puolustustarvikkeita. Koska teknologinen kehitys kyseisellä teollisuuden alalla on nopeaa kaikkialla maailmassa, jäsenvaltioiden kansallisesta puolustuksesta vastaavien viranomaisten tavanomaisena käytäntönä on hankkia aseita ja puolustustarvikkeita kolmansissa maissa sijaitsevilta tuottajilta tai muilta toimittajilta. Jäsenvaltioiden turvallisuusintressin huomioon ottaen on yhteisön edun mukaista, että eräitä näistä aseista ja tarvikkeista voidaan tuoda maahan tullitta”. Portugalin tasavalta katsoo, että tämä yhteisön intressi ei ole syntynyt asetuksen N:o 150/2003 julkaisemisen yhteydessä vaan se oli jo päätöksellä 255/58 vahvistetun luettelon ja mainitun vuonna 1988 tehdyn ehdotuksen taustalla.

55 Portugalin tasavalta korostaa jäsenvaltioiden sotilassalaisuuksien suojaamisen osalta tarvetta siihen, että asevoimien varustelua koskevat tiedot pysyvät yksin maanpuolustusviranomaisilla, mikä saatetaan kyseenalaiseksi, jos tulleja kannetaan sotilaalliseen käyttöön tarkoitetuista tarvikkeista, koska tällaisten tullien kantaminen edellyttää tulliviranomaisten mahdollisuutta suorittaa tavaroiden fyysinen tarkastus. Tarkastamisen uskominen komission ehdottamalla tavalla tietyille ”luottovirkamiehille” ei riitä.

56 Portugalin tasavallan mukaan komissio on ennen asetuksen N:o 150/2003 voimaantuloa hyväksynyt sen, että sotilassalaisuuksien suojelu voidaan saattaa kyseenalaiseksi puolustusmateriaalien tuontia koskevilla tullitarkastuksilla, kuten osoittaa tämän asetuksen johdanto-osan viides perustelukappale, jossa todetaan, että ”jäsenvaltioiden sotilassalaisuuksien suojaamiseksi on luotava erityiset hallinnolliset menettelyt tullisuspension myöntämiseksi”.

57 Niiden komission väitteiden, jotka koskevat Portugalin tasavallan puolustusmateriaalien tuonteja koskevista erilaisista tiedoista annettuja ilmoituksia, jotka ovat yleisön helposti saatavissa, osalta tämä jäsenvaltio vakuuttaa, että ”salaisiksi” tai ”luottamuksellisiksi” luokiteltavia tietoja ei koskaan julkisteta, ja esittää useita tällaisiksi luokiteltuja asiakirjoja väitteidensä tueksi.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

58 Ensinnäkin on todettava, että unionin tuomioistuimella on ollut useissa äskettäin eli 15.12.2009 antamissaan tuomioissa (ks. asia C-284/05, komissio v. Suomi; asia C-294/05, komissio v. Ruotsi; asia C-387/05, komissio v. Italia; asia C-409/05, komissio v. Kreikka; asia C-461/05, komissio v. Tanska ja asia C-239/06, komissio v. Italia, Kok., s. I-11913) mahdollisuus ottaa kantaa samoihin kysymyksiin kuin ne, jotka ovat esillä tässä asiassa. Niinpä voidaan soveltaa mainituissa tuomioissa esitettyjä periaatteita.

59 Tämän täsmennyksen jälkeen voidaan huomauttaa ensinnäkin, että yhteisön tullikoodeksissa säädetään tuontitullien kantamisesta kolmansista maista lähtöisin olevista sellaisista sotilaalliseen käyttöön tarkoitetuista tavaroista, joista käsiteltävänä olevassa asiassa on kyse. Riidanalaisten tuontien ajankohtana, eli ajanjaksona 1.1.1998–31.12.2002, yhdessäkään unionin tullilainsäädännön säännöksessä ei

säädetty tuontitulleja koskevasta nimenomaisesta vapautuksesta tämänkaltaisten tavaroiden osalta. Kyseisenä ajanjaksona ei näin ollen ollut myöskään olemassa nimenomaista vapautusta velvollisuudesta suorittaa vastaavat tullit – tarvittaessa viivästyskorkoineen – toimivaltaisille viranomaisille (ks. em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 47 kohta).

60 Sen perusteella, että asetuksessa N:o 150/2003 on säädetty tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tullien suspendoimisesta 1.1.2003 alkaen, voidaan lisäksi päätellä, että unionin lainsäätäjä on lähtenyt siitä olettamuksesta, että ennen kyseistä päivämäärää oli olemassa velvollisuus suorittaa mainitut tullit (ks. em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 48 kohta).

61 Portugalin tasavalta ei ole missään vaiheessa kiistänyt riidanalaisten tuontien tapahtumista huomioon otettavana ajanjaksona. Se on tyytynyt kiistämään yhteisön oikeuden riidanalaisiin omiin varoihin ja väittänyt, että EY 296 artiklan nojalla velvollisuus maksaa tulleja kolmansista maista tuoduista puolustustarvikkeista vahingoittaisi vakavasti sen keskeisiä turvallisuusetuja.

62 Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on todettu, että vaikka jäsenvaltioiden asiana on toteuttaa niiden sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden varmistamiseen soveltuvat toimenpiteet, tästä ei kuitenkaan seuraa, että tällaiset toimenpiteet jäävät kokonaan unionin oikeuden soveltamisen ulkopuolelle (ks. em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksessa määrätään näet sellaisissa tilanteissa, joissa yleinen turvallisuus voi vaarantua, sovellettavista poikkeuksista ainoastaan EY 30, EY 39, EY 46, EY 58, EY 64, EY 296 ja EY 297 artiklassa, jotka koskevat tarkasti rajattuja poikkeustilanteita. Niistä ei voida päätellä, että perustamissopimukseen luonnostaan kuuluisi yleinen varaus, jolla suljettaisiin unionin oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle kaikki yleisen turvallisuuden vuoksi toteutettavat toimenpiteet. Tällaisen varauksen

tunnustaminen perustamissopimuksen määräysten erityisedellytyksistä riippumatta voisi vaarantaa unionin oikeuden sitovuuden ja yhdenmukaisen soveltamisen (ks. em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

63 Lisäksi on todettava, että EY 296 ja EY 297 artiklassa määrättyjä poikkeuksia on – kuten vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusvapauksiin kohdistuvia poikkeuksia – tulkittava suppeasti (ks. em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

64 Erityisesti EY 296 artiklan osalta on todettava, että vaikka kyseisessä artiklassa mainitaan toimenpiteet, jotka jäsenvaltio voi katsoa tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi, ja sellaiset tiedot, joiden ilmaiseminen olisi näiden etujen vastaista, mainittua artiklaa ei kuitenkaan voida tulkita siten, että siinä annettaisiin jäsenvaltioille valta poiketa perustamissopimuksen määräyksistä ainoastaan viittaamalla kyseisiin etuihin (ks. em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 52 kohta).

65 Arvonlisäveron alalla edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Espanja on lisäksi jo todettu, että Espanjan kuningaskunta oli jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan, koska se ei ollut osoittanut, että Espanjan lainsäädännössä säädetty yksinomaan sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen aseiden, ammusten ja varusteiden tuonnin ja hankintojen vapauttaminen arvonlisäverosta olisi ollut EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla perusteltua kyseisen jäsenvaltion keskeisten turvallisuusetujen turvaamiseksi (ks. em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 53 kohta).

66 Näin ollen sellaisen jäsenvaltion, joka vetoaa edukseen EY 296 artiklaan, on näytettävä toteen tarve turvautua tässä artiklassa määrättyyn poikkeukseen keskeisten turvallisuusetujen turvaamiseksi (ks. em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 54 kohta).

67 Näiden näkökohtien vuoksi ei voida hyväksyä sitä, että jäsenvaltio vetoaa puolustusmateriaalin kallistumiseen, joka aiheutuu siitä, että kolmansista maista lähtöisin olevan tällaisen materiaalin tuontiin sovelletaan tulleja, voidakseen välttyä sellaisilta velvollisuuksilta, jotka perustuvat unionin talousarvion solidaariseen rahoittamiseen, sellaisten muiden jäsenvaltioiden vahingoksi, jotka puolestaan kantavat ja suorittavat edelleen tällaiseen tuontiin liittyviä tulleja (ks. em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 55 kohta).

68 Siitä väitteestä, jonka mukaan unionin tullimenettelyt eivät ole omiaan takaamaan Portugalin tasavallan turvallisuutta, kun otetaan huomioon sellaiset luottamuksellisuutta koskevat vaatimukset, jotka sisältyvät viejävaltioiden kanssa tehtyihin sopimuksiin, on korostettava – kuten komissio perustellusti huomauttaa –, että unionin tullijärjestelmän soveltaminen merkitsee sellaisten unionin virkamiesten ja kansallisten virkamiesten toimintaa, joihin kohdistuu tarvittaessa luottamuksellisuutta koskeva velvollisuus silloin, kun he käsittelevät arkaluonteisia tietoja, mikä on omiaan turvaamaan jäsenvaltioiden keskeiset turvallisuusedut (ks. em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 56 kohta).

69 Lisäksi sellaisissa selvityksissä, jotka jäsenvaltioiden on säännöllisesti toteutettava ja toimitettava komissiolle, ei edellytetä niin tarkkojen tietojen antamista, että tämä voisi vaarantaa mainittujen valtioiden edut turvallisuuden ja luottamuksellisuuden osalta.

70 Jäsenvaltioiden on tässä tilanteessa ja EY 10 artiklan – joka koskee jäsenvaltioiden velvollisuutta helpottaa komission sen tehtävän täyttämistä, joka liittyy perustamissopimuksen noudattamisen valvontaan – mukaisesti annettava komission käyttöön asiakirjat, jotka ovat tarpeen sen tarkistamiseksi, että yhteisön omat varat siirretään lainmukaisesti. Tällainen velvollisuus ei kuitenkaan estä sitä, että jäsenvaltiot voivat tapauskohtaisesti ja poikkeuksellisesti EY 296 artiklan perusteella antaa tietoja vain asiakirjan tietyistä osista tai kieltäytyä antamasta tietoja ollenkaan (ks. em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 58 kohta).

71 Edellä esitettyjen näkökohtien perusteella on todettava, ettei Portugalin tasavalta ole osoittanut, että EY 296 artiklan soveltamiseksi tarvittavat edellytykset olisivat täyttyneet.

72 Portugalin tasavalta on myös esittänyt argumentteja, joilla se on pyrkinyt osoittamaan, että koska komissio oli pitkään toimimatta kyseisessä asiassa ja koska asetus N:o 150/2003 annettiin, kyseinen jäsenvaltio saattoi oikeutetusti katsoa, ettei komissio nostaisi käsiteltävänä olevaa kannetta, koska komissio oli hiljaisesti hyväksynyt sen, että tältä osin oli olemassa poikkeus, mutta näiden argumenttien ratkaisemiseksi on muistettava, ettei komissio ole menettelyn missään vaiheessa luopunut periaatteellisesta kannastaan.

73 Ilmoituksessaan, jonka komissio teki asetusta N:o 150/2003 koskevien neuvottelujen yhteydessä, se nimittäin ilmaisi vakaan halunsa olla luopumatta sellaisten tullien kantamisesta, jotka olisi pitänyt maksaa asetuksen voimaantuloa edeltäviltä ajanjaksoilta, ja se säilytti itsellään oikeuden ryhtyä tältä osin asianmukaisiin toimenpiteisiin.

74 Edellä esitetystä seuraa, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut asetuksen N:o 1552/89 2 ja 9–11 artiklan mukaisia velvoitteitaan aikavälillä 1.1.1998–30.5.2000 sekä asetuksen N:o 1150/2000 samojen artiklojen mukaisia velvoitteitaan aikavälillä 31.5.2000–31.12.2002, koska se ei ole vahvistanut ja suorittanut komissiolle ajanjaksolla 1.1.1998–31.12.2002 tapahtuneiden nimenomaan sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen tarvikkeiden ja tavaroiden tuontien perusteella suoritettavia omia varoja ja koska se on kieltäytynyt maksamasta vastaavia viivästyskorkoja.

Oikeudenkäyntikulut

75 Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Portugalin tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja Portugalin tasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

76 Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti Tanskan kuningaskunta, Helleenien tasavalta, Italian tasavalta ja Suomen tasavalta, jotka ovat olleet asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Portugalin tasavalta ei ole noudattanut yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom soveltamisesta 29.5.1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1552/89, sellaisena kuin se on muutettuna 8.7.1996 annetulla neuvoston asetuksella (Euratom, EY) N:o 1355/96, 2 ja 9–11 artiklan mukaisia velvoitteitaan aikavälillä 1.1.1998–30.5.2000 sekä yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 94/728/EY, Euratom soveltamisesta 22.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 samojen artiklojen mukaisia velvoitteitaan aikavälillä 31.5.2000–31.12.2002, koska se ei ole todennut ja suorittanut komissiolle ajanjaksolla 1.1.1998–31.12.2002 tapahtuneiden nimenomaan sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen tarvikkeiden ja tavaroiden tuontien perusteella suoritettavia omia varoja ja koska se on kieltäytynyt maksamasta vastaavia viivästyskorkoja.**

2) Portugalin tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

3) Tanskan kuningaskunta, Helleenien tasavalta, Italian tasavalta ja Suomen tasavalta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset